

Jaarrapportage 2023 Wet afbreking zwangerschap (Wafz)

November 2024

In deze factsheet staan de cijfers over de zwangerschapsafbrekingen in abortusklinieken en ziekenhuizen in Nederland en de BES-eilanden in 2023. Deze klinieken en ziekenhuizen leveren deze cijfers elk kwartaal aan bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Dit is een wettelijke verplichting volgens de Wet afbreking zwangerschap (Wafz). Tegelijk met deze factsheet zijn op onze website de [kerncijfers van de afgelopen jaren](#) gepubliceerd en een overzicht van de definities en alle Wafz-registraties over 2023.

Omdat de term overtijdbehandeling (OTB) geen onderscheidende betekenis meer heeft in de praktijk van zwangerschapsafbrekingen heeft de minister besloten de term niet langer te gebruiken en in plaats daarvan gewoon te spreken over zwangerschapsafbreking, ongeacht de duur van de zwangerschap¹.

Totaalcijfer abortus nam toe tot 39.332; ook abortusratio nam toe

In 2023 werden in totaal 39.332 zwangerschapsafbrekingen uitgevoerd, 3.726 meer dan in 2022. Het aantal zwangerschapsafbrekingen bij Nederlandse vrouwen was 36.024, dat is 3.685 meer dan in 2022. In 2023 was het aantal geboortes lager dan in het voorgaande jaar. De abortusratio is

het aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 levend geboren kinderen per jaar. Doordat het aantal zwangerschapsafbrekingen in hetzelfde jaar toenam, steeg de abortusratio van 193 in 2022 naar 219 in 2023.

Net als vorig jaar vonden de meeste zwangerschapsafbrekingen plaats bij vrouwen uit de provincies Noord- en Zuid-Holland. Relatief gezien vonden de meeste zwangerschapsafbrekingen plaats bij vrouwen uit Noord-Holland.

Aantal zwangerschapsafbrekingen per leeftijd

In 2023 waren er 2.890 zwangerschapsafbrekingen bij tieners (tot 20 jaar), 188 meer dan in 2022. Sinds 2002 daalde dit cijfer. Tot 2019, toen steeg het aantal zwangerschapsafbrekingen bij tieners voor het eerst sinds jaren.

Absoluut gezien vonden ook in 2023 de meeste zwangerschapsafbrekingen plaats bij vrouwen in de leeftijdscategorie 30 tot en met 34 jaar, kort daarop gevolgd door de leeftijdscategorie 25 tot en met 29 jaar.

¹ [Kamerbrief met kabinetsreactie evaluatie Wet afbreking zwangerschap \(Wafz\), kamerstuk 14-06-2023.](#)

Kerncijfers zwangerschapsafbrekingen

Jaarlijks rapporteert de inspectie over de zwangerschapsafbrekingen. Het gaat om afbrekingen tot 24 weken zwangerschapsduur². In navolging van de Wafz zijn abortusklinieken en ziekenhuizen verplicht ieder kwartaal deze behandelingen aan de inspectie te melden. De registratie heeft een dekking van 100%.

Kerncijfers zwangerschapsafbrekingen in Nederland	2022	2023
Totaal aantal zwangerschapsafbrekingen	35.606	39.332
Zwangerschapsafbrekingen bij Nederlandse vrouwen	32.339	36.024
Zwangerschapsafbrekingen bij buitenlandse vrouwen	3.258	3.261
Zwangerschapsafbrekingen onbekend	9	47
Abortuscijfer (aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 vrouwen 15-45 jaar)	9,9	10,8
Abortusratio (aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 levendgeborenen)	193	219
Zwangerschapsduur bij afbreking eerste trimester t/m 12+6 weken	30.600	34.316
Zwangerschapsduur bij afbreking tweede trimester 13 t/m 23+6 weken	5.006	5.016
Zwangerschapsafbrekingen bij tieners < 20 jaar	2.702	2.890
Zwangerschapsafbrekingen bij tieners < 15 jaar	81	107
Zwangerschapsafbrekingen in een abortuskliniek	32.586	36.437
Zwangerschapsafbrekingen in een ziekenhuis	3.020	2.895
Instrumentele behandelingen	1.568	5.140
Medicamenteuze behandelingen	13.129	16.082
Combinatie medicamenteus/instrumenteel	20.893	18.092
Lokale anesthesie	2.907	2.895
Intraveneuze anesthesie	19.661	20.679
Zwangerschapsafbreking op basis van resultaten prenatale diagnostiek	4,5%	4,6%
Vrouwen met één of meer complicaties bij de behandeling	2,5%	2,8%

Zwangerschapsafbrekingen naar duur

De meeste zwangerschapsafbrekingen vonden ook in 2023 plaats in het eerste trimester, 87%. Daarvan vond 77% plaats in de eerste negen weken (tot en met acht weken en zes dagen) van de zwangerschap.

In het tweede trimester vond 13% van alle zwangerschapsafbrekingen plaats.

Locatie zorgverlening

Het overgrote deel van de zwangerschapsafbrekingen vond weer plaats in abortusklinieken: 93%. In de ziekenhuizen vond 7% van de afbrekingen plaats. Ziekenhuizen in Nederland hebben allemaal een Wafz-vergunning. In 2023 waren daarnaast 17 abortusklinieken³ en twee zelfstandige behandelcentra actief met een Wafz-vergunning.

Behandeling en nazorg

De meest voorkomende behandelingsmethode was in 2023 een combinatie van medicamenteus en instrumenteel gevolgd door alleen medicamenteus. Er was een ruime verdubbeling van instrumentele behandelingen (13% in 2023, 4% in 2022).

De meest voorkomende complicatie was ook in 2023 een incomplete abortus gevolgd door overmatig bloedverlies.

In 2023 heeft 80% van de vrouwen een abortuskliniek bezocht zonder een verwijzing. Dit is een toename van 46% ten opzichte van 2022.

Nacontrole ontbrak vaker bij behandelde vrouwen in een abortuskliniek (9% in 2023, 5% in 2022).

Abortuszorg in Nederland

De abortuszorg in Nederland is geregeld bij wet in de [Wet afbreking zwangerschap \(Wafz, 1984\)](#). Deze wet bepaalt het kader waarbinnen de zorgverlening kan plaatsvinden. Per 1 januari 2023 is de beraadtermijn als wettelijke verplichting komen te vervallen.

Een instelling moet over een Wafz vergunning beschikken om een zwangerschap te mogen afbreken.

Jaarlijks maakt de inspectie de aan de Wafz gekoppelde registraties openbaar. U vindt [alle rapportages op onze website](#).

Zwangerschappen kunnen medicamenteus, instrumenteel of gecombineerd worden afgebroken. Bij de instrumentele of gecombineerde behandelingen krijgt de vrouw meestal sedatie of algehele anesthesie. Ook lokale anesthesie met verdooving van de baarmoederhals is mogelijk.

² De zogeheten 'late zwangerschapsafbrekingen' (vanaf 24 weken) worden gemeld bij [de Beoordelingscommissie Late Zwangerschapsafbreking en Levensbeëindiging bij pasgeborenen](#)

³ Daarnaast heeft Women on Waves voor haar zeiljacht 'Adelaide' een vergunning in het kader van de Wafz.